

Briuselis, 2013 12 17
COM(2013) 755 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl privalomo mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, kilmės šalies arba kilmės vietos nurodymo

{SWD(2013) 437 final}

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Privalomas kilmės ženklavimas. Trumpa apžvalga	3
3.	Maisto produktų, kurių sudėtyje yra mėsos, ES tiekimo grandinė	4
3.1.	ES sektoriaus apžvalga	4
3.2.	Mėsos ir iš mėsos pagamintų produktų vartojimas	4
3.3.	Gamyba ir perspektyvos	4
3.4.	ES mėsos sektoriaus struktūra	5
3.5.	Esamos ES atsekamumo sistemos	6
4.	Vartotojų požiūris į privalomą mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, kilmės ženklavimą	7
5.	Galimi mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, kilmės ženklavimo scenarijai ir kilmės nurodymo tvarka	8
6.	Poveikio ir įvairių scenarijų sąnaudų bei naudos analizė	9
6.1.	Poveikis vartotojų elgsenai	9
6.2.	Ekonominis poveikis	9
6.2.1.	Maisto tvarkymo subjektų veiklos sąnaudos	9
6.2.2.	Konkurencingumas, prekyba ir investicijų srautai	10
6.2.3.	Administracinė našta įmonėms	11
6.2.4.	Našta valdžios institucijoms	11
6.2.5.	Vartotojų išlaidos ir galimas socialinis poveikis	11
6.2.6.	Poveikis aplinkai	12
6.3.	Kilmės nurodymo tvarkos pagal 2 ir 3 scenarijų privalumai ir trūkumai	12
7.	Išvados	13

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl privalomo mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, kilmės šalies arba kilmės vietos nurodymo

1. ĮVADAS

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams (toliau – IMV reglamentas)¹, kuris bus taikomas nuo 2014 m. gruodžio 13 d., nustatytos tam tikros nuostatos dėl fasuotų maisto produktų, skirtų tiekti galutiniam vartotojui ar viešojo maitinimo įstaigoms, kilmės ženklinimo. IMV reglamento 26 straipsnio 6 dalyje reikalaujama, kad Komisija pateiktų ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl galimybės privalomą kilmės ženklimą taip pat taikyti mėsai, kuri naudojama kaip fasuotų maisto produktų sudedamoji dalis.

Nurodytas įpareigojimas vykdomas pateikiant šią ataskaitą. Ji apima visų rūšių mėsą (pvz., jautieną, kiaulieną, paukštieną, avieną ir ožkieną, laukinių gyvūnų mėsą, triušieną ir arklieną), kuri naudojama kaip fasuotų maisto produktų sudedamoji dalis.

Pagrindiniai šios ataskaitos tikslai:

- įvertinti vartotojų požiūrį į privalomą mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, kilmės ženklimą,
- išnagrinėti tokio ženklavimo įgyvendinamumą,
- išnagrinėti tokių priemonių nustatymo sąnaudas ir naudą, įskaitant teisinį poveikį vidaus rinkai ir poveikį tarptautinei prekybai.

Prie ataskaitos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pateikiama išsami informacija, pagrindžianti šios ataskaitos išvadas.

2. PRIVALOMAS KILMĖS ŽENKLINIMAS. TRUMPA APŽVALGA

Prieš priimant IMV reglamentą privalomas kilmės ženklimas buvo taikomas konkrečioms maisto produktams. Šiuo metu privaloma nurodyti neperdirbtos jautienos ir jautienos produktų (pvz., maltos jautienos)² (reikalavimas nustatytas po galvijų spongiforminės encefalopatijos protrūkio), importuotos fasuotos paukštienos, medaus, vaisių ir daržovių, žuvies ir alyvuogių aliejaus kilmę.

¹ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011 11 22, p. 18).

² 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos bei jos produktų ženklimą ir panaikinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 850/97 (OL L 204, 2000 8 11, p. 1).

IMV reglamentu nustatytos konkrečios nuostatos dėl maisto produktų kilmės nurodymo horizontaliuoju principu, visų pirma:

- IMV reglamento 26 straipsnio 2 dalies b punkte reikalaujama privaloma tvarka nurodyti **fasuotos neperdirbtos** kiaulienos, paukštienos, avienos ir ožkienos kilmę. Šio privalomo kilmės ženklinimo tvarka bus nustatyta Komisijos įgyvendinimo aktu.
- IMV reglamento 26 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad jeigu maisto produkto kilmė yra nurodyta, tačiau skiriasi nuo pagrindinės sudedamosios dalies kilmės, pagrindinės sudedamosios dalies kilmė taip pat turi būti pateikta arba būtina nurodyti, kad ji skiriasi nuo minėto maisto produkto kilmės. Šių taisyklių taikymo tvarka taip pat bus nustatyta Komisijos įgyvendinimo aktu.

3. MAISTO PRODUKTŲ, KURIŲ SUDĖTYJE YRA MĖSOS, ES TIEKIMO GRANDINĖ

3.1. ES mėsos sektoriaus apžvalga

ES mėsos perdirbimo pramonę sudaro daugiau nei 13 000 įmonių. Joje dirba maždaug 350 000 darbuotojų, o apyvarta siekia 85 mlrd. EUR.

Mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, tiekimo grandinė yra labai nevienoda tiek dalyvių, tiek produktų atžvilgiu. Produktų asortimentas gali būti įvairus – nuo palyginti paprastų mėsos pusgaminių, pvz., šviežios mėsos su prieskoniais ir (arba) priedais, iki itin sudėtingų iš mėsos pagamintų produktų, visų pirma mėsos produktų ir iš keleto sudedamųjų dalių pagamintų maisto produktų, kurių sudėtyje yra mėsos. Be to, mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, tiekimo grandinė yra gana sudėtinga ir ilga, apimanti keletą gamybos etapų ir galutinių produktų prekybą.

3.2. Mėsos ir iš mėsos pagamintų produktų vartojimas

Didžioji dauguma ES vartotojų (83 proc.) mėsą valgo bent du arba tris kartus per savaitę³. Be to, 88 proc. ES–27 vartotojų perka fasuotą mėsą⁴. Didelę suvartojamos mėsos dalį sudaro kiauliena (49 proc.), paukštiena (29 proc.) ir jautiena (19 proc.), o avienna, ožkiena ir kita mėsa sudaro tik 3 proc. ES suvartojamo mėsos kiekio⁵.

3.3. Gamyba ir perspektyvos

Paprastai 30–50 proc. visos skerdienos perdirbama į maisto produktų sudedamąsias dalis (daugiausia smulkinta mėsa, mėsos pusgaminiai, mėsos produktai). Apskaičiuota, kad 70 proc. visų ES perdirbtos mėsos produktų pagaminama iš kiaulienos, mažiau – iš paukštienos (18 proc.), jautienos (10 proc.) ir kitų rūšių mėsos (2 proc.). 2012 m. ES bendra šviežios mėsos gamyba sudarė 43,5 mln. skerdenos svorio ekvivalento tonų (maždaug 33,8 mln. bekaulės mėsos ekvivalento tonų). Pagal vidutinės trukmės rinkos prognozes bendra ES mėsos gamyba, padidėjusi 2010 ir 2011 m., per kitus dvejus metus sumažės 2 proc. Prognozuojama,

³ Poveikio vertinimas. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Privalomas neperdirbtos kiaulienos, paukštienos, avienos ir ožkienos kilmės nurodymas“, dar nepaskelbtas.

⁴ 2013 m. gegužės mėn. Komisijos ataskaita dėl mėsos rinkos veikimo vartotojams Europos Sąjungoje, pateikiama adresu: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/market_studies/docs/mms_commission_report_en.pdf.

⁵ Poveikio vertinimas. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Privalomas neperdirbtos kiaulienos, paukštienos, avienos ir ožkienos kilmės nurodymas“, dar nepaskelbtas.

kad taip sumažėjusi bendra mėsos gamyba laipsniškai atsigaus per dešimt metų ir 2022 m. sieks beveik 45 mln. tonų, t. y. maždaug atitiks 2011 m. nustatytą lygį.⁶

3.4. ES mėsos sektoriaus struktūra

ES mėsos perdirbimo sektoriui būdinga nedidelė koncentracija, dauguma (90 proc.) įmonių yra mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI). Tokios MVI yra labai specializuotos ir savarankiškai veikia skirtinguose tiekimo grandinės etapuose. Be to, yra nedidelė vertikali integracija, ypač kiaulienos ir jautienos sektoriuose. Vertikali integracija labiau būdinga paukštienos sektoriui.

Mėsos perdirbėjai linkę įsigyti žaliavų daugiausia iš prekybininkų neatidėliotųjų atsiskaitymų rinkose. Didesnės vertikalios integruotos įmonės paprastai žaliavas perka ir iš skerdyklų ir (arba) mėsos išpjaustymo įmonių, ir iš prekybininkų.

Tiekimo šaltinių pasirinkimas ir dažnas įvairių tiekėjų keitimas priklauso nuo to, ar galima įsigyti pakankamai tinkamų žaliavų, taip pat nuo standartinių kokybės specifikacijų (kurios nustatomos atsižvelgiant į galutinių produktų kokybės specifikacijas), konkurencingos kainos ir būtinybės skubiai prisitaikyti prie bet kokių trūkumų, rinkos sutrikimų ir (arba) kainos svyravimo keičiant tiekėjus. Kalbant apie tiekimo praktiką, ES mėsos perdirbėjai neperdirbtos mėsos ir kitų mėsos sudedamųjų dalių linkę įsigyti iš keleto šaltinių. Įsigyti žaliavų iš keleto šaltinių Europos Sąjungoje įprasta kiaulienos produktų atveju, o jų pirkti iš keleto šaltinių ES ir ne ES šalyse labiau būdinga jautienos ir paukštienos produktų gamybai. Maisto tvarkymo subjektai, visų pirma MVI, siekdami užsitikrinti atitinkamą žaliavų kiekį prieinamomis kainomis, tiekėjus paprastai keičia tris ar daugiau kartų per metus.

Įmonėms perdirbus mėsos sudedamąsias dalis ir įdėjus jas į iš mėsos gaminamus produktus, tie produktai (supjaustyti ir (arba) supakuoti, arba ne) parduodami mažmenininkams, viešojo maitinimo įstaigoms ir (arba) mėsaininkams.

Atsižvelgiant į ES mėsos perdirbimo sektoriaus ypatybes ir sudėtingumą, atrodo, kad perdirbėjai nėra itin suinteresuoti gauti informaciją apie mėsos sudedamųjų dalių kilmę. Poreikis nustatyti kilmę daugiausia susijęs su konkrečiais mėsos pusgaminiais, pagamintais iš vieno mėsos gabalo (pvz., džiovintas kumpis), arba produktais, kuriems pagal gamybos proceso reikalavimus naudojama užsienio kilmės mėsa.

Daugelio produktų atveju perdirbimo etapu pateikiamos žaliavos jau yra supjaustytos, sumaišytos ir (arba) apipjaustytos. Net jei prieš pateikiant perdirbimo įmonei žaliavos nėra apipjaustomos arba sumaišomos, neretai tarpusavyje sumaišomos skirtingų tiekėjų žaliavos⁷.

Gamintojai, iš keleto sudedamųjų dalių gaminantys maisto produktus, kurių sudėtyje yra mėsos sudedamųjų dalių, žaliavų gauna iš įvairių maisto grandinės tiekėjų (pvz., iš mėsos išpjaustymo įmonių, perdirbėjų, mechanškai atskirtos mėsos gamintojų, didmenininkų arba prekyautojų); šie veiklos vykdytojai neturi pakankamos derybinės galios, kad tiekėjams būtų nustatyti reikalavimai nurodyti kilmę, nes pristatomi kiekiai yra gana nedideli, palyginti su kitų pagrindinių pirkėjų.

Skerdyklos ir mėsos išpjaustymo įmonės yra pagrindiniai subjektai, perduodantys kilmės informaciją kitam maisto grandinės dalyviui. Kuo tvirtesnė vertikali

⁶ Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2013 m. „Žemės ūkio rinkų perspektyvos ir pajamos ES 2012–2020 m.“, 2013 m.

⁷ Nuopjovos yra liekanos, kurios gaunamos supjausčius į gabalus skerdeną ir kurios gali būti labai vertingos.

integracija ir kuo didesnė įmonė, tuo lengviau užtikrinti, kad kilmės informacija maisto grandinėje būtų perduodama. Priešingai, kuo sudėtingesni mėsos išpjauostymo ir perdirbimo etapai ir pažangesnis perdirbimo lygis, tuo sudėtingesnis tampa kilmės ženklavimui svarbus atsekamumas.

MVĮ apklausa

2013 m. pradžioje pasitelkiant Europos įmonių tinklą (EEN) atlikta speciali apklausa, o jos rezultatai panaudoti rengiant Komisijos ataskaitą dėl galimybės privalomą kilmės ženklavimą taip pat taikyti mėsai, naudojamai kaip sudedamoji dalis. Atsakymus pateikė ES–27 valstybių narių 285 maisto tvarkymo subjektai. Pagrindines išvadas dėl šio sektoriaus struktūros galima apibendrinti taip:

- * Maždaug 51 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų vykdo veiklą mėsos gamybos ir paukštienos produktų sektoriuje, apie 33 proc. – paruoštų vartoti patiekalų ir patiekalų gamybos sektoriuje, o dar 31 proc. – mėsos perdirbimo ir konservavimo sektoriuje (kai kurie maisto tvarkymo subjektai veiklą vykdo keliuose sektoriuose). Beveik 80 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų yra gamybos įmonės.
- * Dėl prekybos ir (arba) komercinės veiklos vietos, 31 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų pranešė, kad 81–100 proc. jų veiklos vykdoma vietoje. 64 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad jokia jų gamybos rūšis nėra apibūdinama kaip ES vidaus gamyba (t. y. vykdoma tik valstybėje narėje), o 72 proc. dalyvių teigė, kad jokia jų gamybos rūšis nėra priskiriama ES išorės gamybai.
- * Dėl pirminių žaliavų kilmės, 20 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų nurodė naudojančius nacionalines žaliavas, o 44 proc. ir 75 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų teigė atitinkamai ES vidaus ir ES išorės kilmės žaliavų beveik nenaudojančius.
- * 58 proc. atrinktų maisto tvarkymo subjektų neturi atskirų žaliavų, gautų iš skirtingų šaltinių, saugyklų.
- * Remiantis atrinktų maisto tvarkymo subjektų informacija, pagrindiniai mėsos kilmės vietos nurodymo vartotojui privalumai yra tai, kad tokia informacija suteikia pasitikėjimo produkto kokybe (61 proc.) ir padeda atskirti esamus produktus (44 proc.)

3.5. Esamos ES atsekamumo sistemos

Tam, kad kilmės informacija būtų perduodama visoje maisto grandinėje, dabartinės ES atsekamumo sistemos nėra pakankamos dėl šių priežasčių:

- Esami ES atsekamumo teisės aktai visų pirma grindžiami būtinybe užtikrinti maisto saugą⁸. Visoje maisto grandinėje tai veikia tik principu „žingsnis atgal, žingsnis pirmyn“, t. y. maisto tvarkymo subjektai turi sugebėti nustatyti įmones, kurioms tiekė produktus, ir atsekti žaliavas, gautas iš tiesioginio tiekėjo. Gyvūninės kilmės maisto produktų atveju taikomi reikalavimai perduoti išsamesnę informaciją visoje maisto grandinėje⁹. Tačiau pagal šiuos atsekamumo reikalavimus kilmės informacija nėra numatyta. Todėl bendro atsekamumo siekiant nustatyti kilmę šiuo metu ES lygmeniu nereikalaujama.
- Išsamesnės atsekamumo sistemos, jei jų yra, skiriasi pagal gyvūnų rūšis ir yra taikomos tik etapui iki perdirbimo (t. y. skerdyklose ir (arba) pakavimo įmonėse).

⁸ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1) 18 straipsnis.

⁹ 2011 m. rugsėjo 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 931/2011 dėl atsekamumo reikalavimų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 178/2002 dėl gyvūninės kilmės maisto produktų (OL L 242, 2011 9 20, p. 2).

Apskritai dėl tiekimo grandinės struktūros ir verslo atstovų menko domėjimosi tokia informacija, kilmės informacijos perdavimas paprastai nutrūksta pradiniuose tiekimo grandinės etapuose (skerdyklose ir mėsos išpjaustymo įmonėse).

4. VARTOTOJŲ POŽIŪRIS Į PRIVALOMĄ MĖSOS, NAUDOJAMOS KAIP SUDEDAMOJI DALIS, KILMĖS ŽENKLINIMĄ

Remiantis FCEC tyrimu¹⁰, apskritai maisto produktų kilmė iš 11 nagrinėtų aspektų, darančių įtaką vartotojų sprendimui pirkti, yra penktas pagal svarbumą aspektas (47,4 proc.) po skonio (82 proc.), galiojimo datos (62 proc.), išvaizdos (61,3 proc.) ir kainos (48,3 proc.). Be to, atlikus GfK vartotojų tyrimą, susijusį su mėsos rinka,¹¹ paaiškėjo, kad kilmės šalis yra ketvirtas iš 15 pagrindinės informacijos aspektų, į kurių vartotojai atkreipia dėmesį pirkdami iš mėsos pagamintus produktus, t. y. tai daro 48 proc. ES vartotojų (rodiklis ES-15 ir ES-12 nelabai skiriasi). Kilmė vartotojams nėra tokia svarbi kaip galiojimo data (68 proc.), kaina už kilogramą (67 proc.) ir kaina (67 proc.). Be to, ES vartotojai labiau linkę atkreipti dėmesį į kilmės šalį pirkdami šviežią mėsą ir mėsos pusgaminius (45 proc.), o ne mėsos produktus (38 proc.)¹².

FCEC vartotojų apklausos, kurią atliekant daugiau dėmesio skirta įvairiems perdirbtiems mėsos produktams, rezultatai rodo, kad daugiau nei 90 proc. dalyvavusių vartotojų mano, jog kilmę ženklinti yra svarbu¹³. Be to, FCEC vartotojų apklausos išvados yra šios:

- dauguma vartotojų suinteresuoti sužinoti daugiau apie mėsos, skirtos visų trijų grupių mėsos produktams, kilmę;
- visais atvejais vartotojai nurodė labiausiai pageidaujantys sužinoti *šalį, kurioje mėsos produktas buvo pagamintas* – beveik pusė vartotojų (ES vidurkis) pageidauja tokio išsamumo kilmės informacijos, o tik maždaug trečdalis vartotojų pageidauja kitokio išsamumo informacijos (bendresnės, pvz., *pagaminta ES arba ne ES*, arba konkretesnės, pvz., *šalis, kurioje gyvūnas buvo atvestas / augintas / paskerstas*);
- visais atvejais rezultatai valstybėse narėse labai skiriasi: kai kuriose valstybėse narėse, palyginus su kitomis, vartotojai nuolat rodo didesnę (ar mažesnę) susidomėjimą kilmės informacija¹⁴.

Ankstesnėse apklausose dėl mėsos ir mėsos produktų vartotojai produkto kilmę taip pat siejo su sauga. Nors yra pagrįstų priežasčių, dėl kurių norima sužinoti maisto produktų kilmę (pvz., vietinės gamybos palaikymas, produkto savybės, etinės ir aplinkosaugos problemos), kai kurios nurodytos priežastys nėra svarbios. Taip yra

¹⁰ *Maisto produktų savanoriško kilmės ženklinimo ir mėsos, kuri naudojama kaip sudedamoji dalis, privalomo kilmės šalies arba kilmės vietos nurodymo taisyklių taikymo tyrimo (toliau – FCEC tyrimas) D priedas (vartotojų apklausa), dar nepaskelbtas. Atsižvelgiant į tai, kad FCEC vartotojų apklausa vykdyta per arklienos skandalą (2012 m. gruodžio mėn.–2013 m. kovo mėn.), kuris turėjo poveikio vartotojų pasitikėjimui mėsos produktų ir (arba) produktų, kurių sudėtyje yra mėsos, sektoriui, negalima paneigti, kad šis įvykis turėjo įtakos tyrimo išvadoms.*

¹¹ Šis tyrimas atliktas iki 2013 m., t. y. prieš arklienos skandalą.

¹² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 22–28.

¹³ FCEC tyrimas, p. 10.

¹⁴ Šie skirtumai išsamiau aprašyti Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, p. 30–32.

konkrečiu atveju, kai kilmė siejama su sauga, nes visoje ES gaminami arba į ES importuojami produktai iš esmės yra saugūs¹⁵.

Vartotojai mėsą su kilmės nuoroda šiuo metu perka rečiau, nei norėtų, dėl kainos. Ši kainos aspektą iš esmės rodo menkas vartotojų noras mokėti už mėsos, naudojamos kaip sudedamoji dalis, kilmės ženklimą¹⁶. Kainai pirmą kartą padidėjus ir viršijus bazinę kainą (+ 5–9 proc. priklausomai nuo reikiamos informacijos lygio), už informaciją norinčių mokėti vartotojų žymiai, t. y. 60–80 proc., sumažėja, ir toliau mažėja kaskart didinant kainas. Ši tendencija tinka visiems šioje ataskaitoje nagrinėjamiems produktams ir skirtingų produktų atveju ji nelabai skiriasi.

Šios išvados patvirtina savotišką paradoksą arba vartotojų interesų, susijusių su kilmės ženklinimu ir noru mokėti už tokią informaciją, neatitikimą. Vartotojai norėtų gauti informaciją ir pageidautų, kad ji būtų kuo išsamesnė, jei tokia informacija būtų teikiama nekeliant kainų. Paprastai vartotojai nežino apie papildomas su kilmės ženklinimu susijusias sąnaudas ir mano, kad tokios sąnaudos gali būti tik dėl papildomai panaudoto rašalo¹⁷. Šis paradoksas taip pat susijęs su daugelyje tyrimų pastebėta ketinimų ir tikrosios pirkimo elgsenos spraga, o kaina yra labai svarbus veiksnys, kuriuo galima paaiškinti šią spragą¹⁸. Todėl jei dėl privalomo kilmės ženklinimo vartotojams padidėja kainos, maisto produktų, kurių sudėtyje yra mėsos, vartojimas gali sumažėti.

5. GALIMI MĖSOS, KURI NAUDOJAMA KAIP SUDEDAMOJI DALIS, KILMĖS ŽENKLINIMO SCENARIJAI IR KILMĖS NURODYMO TVARKA

Šioje ataskaitoje nagrinėjami šie scenarijai¹⁹:

- 1 scenarijus. Išlaikyti savanorišką kilmės ženklimą;
- 2 scenarijus. Nustatyti privalomą kilmės ženklimą atskiriant a) ES ar ne ES arba b) ES ar trečiąją šalį;
- 3 scenarijus. Nustatyti privalomą kilmės ženklimą nurodant valstybę narę arba trečiąją šalį.

Kilmei nustatyti pagal 2 ir 3 scenarijus buvo išnagrinėta skirtinga trijų pagrindinių nagrinėjamųjų produktų kategorijų kilmės nurodymo tvarka; ji išdėstyta atsižvelgiant į perdirbimo sudėtingumą (didėjančia tvarka):

- I kategorija. Mėsos pusgaminiai ir produktai, pagaminti iš mechaniškai atskirtos mėsos:
  - kilmė, kaip apibrėžta Muitinės kodekse, t. y. šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje mėsos sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista;

¹⁵ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 40.

¹⁶ FCEC tyrimo D priedas.

¹⁷ „Privalomo kiaulienos, paukštienos, avienos ir ožkienos kilmės ženklinimo tyrimas“, LEI Vageningeno universitetas (2013 m.).

¹⁸ FCEC tyrimas, p. 25.

¹⁹ Kiti scenarijai (t. y. privalomas ženklinimas nurodant kilmės vietą aukštesniu arba žemesniu nei šalies lygmeniu, privalomas kilmės ženklinimas remiantis kilmės suskirstymu į tris etapus: „buvo atvestas, augintas ir paskerstas“ arba privalomas kilmės ženklinimas remiantis tik atvedimo vieta, gimimo ir skerdimo vieta arba tik skerdimo vieta) buvo laikomi neįmanomais, todėl išsamiai nenagrinėti.

- kilmės informacija apie žaliavos kilmės vietą, t. y. vietą, kurioje gyvūnas buvo minimalų laiką auginamas iki skerdimą, ir skerdimą vietą.
- II kategorija. Mėsos produktai:
  - kilmė, kaip apibrėžta Muitinės kodekse, t. y. šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje mėsos sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista;
  - kilmės informacija apie žaliavos kilmės vietą, t. y. vietą, kurioje gyvūnas buvo minimalų laiką auginamas iki skerdimą, ir skerdimą vietą.
- III kategorija. Iš keleto sudedamųjų dalių pagaminti maisto produktai, kurių sudėtyje yra mėsos sudedamoji (-ųjų) dalis (-ių):
  - kilmė, kaip apibrėžta Muitinės kodekse, t. y. šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje mėsos sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista;
  - kilmės informacija apie žaliavos kilmės vietą, t. y. vietą, kurioje gyvūnas buvo minimalų laiką auginamas iki skerdimą, ir skerdimą vietą.

6. POVEIKIO IR ĮVAIRIŲ SCENARIJŲ SĄNAUDŲ BEI NAUDOS ANALIZĖ

6.1. Poveikis vartotojų elgsenai

Kilmės ženklavimas suteikia vartotojams papildomos informacijos, kad jie galėtų sąmoningai pasirinkti maisto produktus, kuriuos nori pirkti ir vartoti. Apskritai daug vartotojų kilmės ženklavimą sieja su įvairiais teigiamais aspektais, įskaitant kokybę. Įvertinti kilmės ženklavimo poveikį vartotojų elgsenai atliekant sąnaudų ir naudų analizę yra sudėtinga.

Pagal 1 scenarijų informacija apie mėsos sudedamosios (-ųjų) dalies (-ių) kilmę vartotojams nebūtų teikiama sistemingai. Todėl tai nėra visiškai priimtinas atsakas į vartotojų poreikius gauti kilmės informaciją, nors tai labiau atitinka nedidelį vartotojų norą mokėti už papildomą kilmės informaciją.

Pagal 2 ir 3 scenarijus vartotojams būtų sistemingai teikiama informacija apie mėsos, naudotos kaip sudedamoji dalis, kilmę. 2 scenarijus, pagal kurį informacijos būtų mažiau nei pagal 3 scenarijų, gali būti laikomas pernelyg bendro pobūdžio ir dėl jo nevertėtų kelti kainų. Pagal 3 scenarijų vartotojams būtų teikiama vertinga informacija.

Nepaisant to, kainos gali padidėti ir daryti neigiamą poveikį iš mėsos pagamintų produktų vartojimui.

6.2. Ekonominis poveikis

6.2.1. Maisto tvarkymo subjektų veiklos sąnaudos

Pagal 1 scenarijų nekiltų jokių papildomų veiklos problemų, palyginti su dabartine padėtimi. Jį galbūt labiau tiktų taikyti tais atvejais, kai ES ir ne ES kilmės mėsa yra maišoma gamybos procese. Veiklos sąnaudos (pvz., gamybos, tiekimo ir atsekamumo sąnaudos) išliktų minimalios.

Įgyvendinant 2 ir 3 scenarijus kiltų veiklos problemų ir reiktų atlikti esminius sistemos pakeitimus, ypač susijusius mėsos sudedamosiomis dalimis iš kelių kilmės šalių (ES ir (arba) ne ES). Maisto tvarkymo subjektai veikiausiai patirtų daug papildomų veiklos sąnaudų, kaip nurodyta toliau:

- papildomos sąnaudos gali skirtis priklausomai nuo konkrečios susijusių maisto tvarkymo subjektų veiklos padėties, susijusių gyvūnų rūšių ir taikomų atsekamumo sistemų tipo;
- sąnaudos gali labiausiai padidėti keičiant tiekimo praktiką, tiekėjus, pereinant prie mažesnių gamybos partijų, pritaikant gamybos procesą taip, kad produktus pagal kilmę būtų galima būtų atskirti gamybos patalpose, pritaikant pakavimą ir (arba) ženklumą ir įgyvendinant ir (arba) pritaikant atsekamumo sistemas;
- papildomos sąnaudos pagal 2 scenarijų gali svyruoti nuo nereikšmingos dalies iki 25 proc., o pagal 3 scenarijų jos gali būti nuo + 15–20 proc. iki 50 proc. Apskaičiuota, kad papildomos atsekamumo sąnaudos sudarytų + 3–10 proc. visų gamybos sąnaudų;
- prekybai nuopjovomis ir riebalais greičiausiai būtų daromas neigiamas poveikis. Kadangi įgyvendinti tinkamą atsekamumo sistemą sunku, maisto tvarkymo subjektai gali tokių produktų naudoti vis mažiau. Tai gali lemti papildomus nuostolius, kurie, kaip apskaičiuota, sudarytų 10 proc. skerdyklų ir mėsos išpjaušimo įmonių apyvartos. Tačiau poveikis iš esmės priklausytų nuo taikomos kilmės ženklumo tvarkos.

6.2.2. *Konkurencingumas, prekyba ir investicijų srautai*

Pagal 1 scenarijų poveikis konkurencingumui ir ES vidaus ir (arba) tarptautinei prekybai būtų minimalus.

2 ir 3 scenarijus gali turėti tokį poveikį konkurencingumui bei ES vidaus prekybai:

- tikėtina, kad įvyktų pokyčių tiekimo grandinėje, dėl kurių prekyba taptų segmentuota ir sumažėtų tarpininkų ir mėsos sudedamųjų dalių skaičius. Iš tikrųjų maisto tvarkymo subjektai mano, kad ekonomiškai efektyviau pritaikyti tiekimo struktūrą (šaltinius, partijos dydį, sumažinti tarpininkų skaičių) nei pagerinti vidaus atsekamumo sistemas;
- maisto tvarkymo subjektai gali būti priversti mokėti brangiau, nes jų visa tiekimo bazė taptų ribota;
- mišrios kilmės mėsos sudedamųjų dalių arba nuopjovų ir (arba) riebalų realizavimo rinkos taptų ribotos;
- mėsos sudedamąsias dalis naudojančios maisto tvarkymo subjektai patirtų neigiamą poveikį, kurio nepatirtų tokių sudedamųjų dalių nenaudojančios maisto tvarkymo subjektai;
- tikėtina, kad gali pasikeisti ES vidaus prekybos gyvais gyvūnais, neperdirbta mėsa ir mėsos sudedamosiomis dalimis srautai;
- pagal 3 scenarijų gali kilti maisto produktų rinkos segmentacijos rizika.

2 ir 3 scenarijus gali turėti tokį poveikį tarptautinei prekybai:

- tikėtina, kad pasikeistų ES ir trečiųjų šalių prekybos srautų geografinė struktūra ir (arba) apimtis. Šiuo atžvilgiu ES maisto tvarkymo subjektai gali rinktis ES tiekėjus, siekdami išvengti sunkumų, kylančių dėl mišrios (ES ir trečiųjų šalių) kilmės produktų
- trečiųjų šalių maisto tvarkymo subjektai gali patirti papildomų sąnaudų, ypač pagal 3 scenarijų.

Šį poveikį ypač pajustų trečiosios šalys, kurios šiuo metu į ES eksportuoja didelius neperdirbtos mėsos ir (arba) mėsos sudedamųjų dalių kiekius: paukštieną eksportuojantys Tailandas ir Brazilija, jautieną – Brazilija ir Argentina. Tačiau poveikio mastas priklausys nuo taikomų nacionalinių nuostatų dėl kilmės ženklavimo, jei tokių yra²⁰. Perdirbti skirtos kiaulienos arba avienos beveik neimportuojama.

6.2.3. *Administracinė našta įmonėms*

Pasirinkus 1 scenarijų susidarytų nedidelė administracinė našta ir tik toms įmonėms, kurios nurodo galutinio maisto produkto kilmę ir ta kilmė skiriasi nuo pirminės (-ių) mėsos sudedamosios (-ųjų) dalies (-ių) kilmės. Pagal 2 scenarijų apskaičiuota bendra našta irgi laikoma nereikšminga. Tačiau pagal 3 scenarijų dėl papildomos administracinės naštos gali 8–12 proc. padidėti visos gamybos sąnaudos.

6.2.4. *Našta valdžios institucijoms*

Pagal 1 scenarijų nėra tikėtina, kad bus papildomų kontrolės sąnaudų, išskyrus sąnaudas, patiriamas bendrai taikant IMV reglamento 26 straipsnio 3 dalį.

Tačiau pagal 2 scenarijų (kiek mažiau) ir 3 scenarijų kontrolės sąnaudos turėtų padidėti 10–30 proc., priklausomai nuo reikalaujamos kilmės informacijos išsamumo. Sąnaudos padidėtų labiau dėl didesnio reikiamų darbuotojų skaičiaus, nors pagal 3 scenarijų šis sąnaudų padidėjimas taip pat gali būti siejamas su papildomomis darbuotojų darbo valandomis, nes atitiktis sąnaudos daugiausia grindžiamos dokumentų tikrinimu. Jeigu kontrolės įstaigoms iš valstybės biudžeto skiriamas finansavimas nebus padidintas – o tai labai tikėtina šiomis ekonomikos sąlygomis, – dėl numatomo darbuotojų skaičiaus ir (arba) darbuotojų darbo valandų skaičiaus padidinimo gali sumažėti kontrolės dažnumas arba keistis prioritetai, o dėl to taip pat gali padidėti sukčiavimo rizika. Tačiau valdžios institucijoms tenkančią našta būtų galima sumažinti, jei būtų nustatyti mokesčiai už oficialios kontrolės vykdymą.

6.2.5. *Vartotojų išlaidos ir galimas socialinis poveikis*

Dėl kilmės informacijos pateikimo gali padidėti išlaidos, o maždaug 90 proc. jų gali būti perkelta vartotojams ir tik 10 proc. – gamintojui. Šie skaičiai gali skirtis priklausomai nuo sektoriaus, susijusios šalies, vertikalios integracijos laipsnio ir rinkos koncentracijos.

Pagal 1 scenarijų nėra tikėtina, kad kainos apskritai padidėtų. Tačiau tais atvejais, kai kilmė yra nurodoma, papildomos išlaidos gali būti perkeltos vartotojams, taigi jie už produktus mokėtų brangiau.

Pagal 2 ir 3 scenarijus gali apskritai padidėti kainos vartotojams, ir jos būtų didesnės pastaruoju atveju. Todėl pagal 3 scenarijų (ir kiek mažiau pagal 2 scenarijų) gali sumažėti iš mėsos pagamintų produktų vartojimas. Galimas ir toks socialinis poveikis: mėsos produktų rinkos segmentacija, tiekimo modelių pritaikymas, tarpininkų pašalinimas ir neigiamas poveikis užimtumui.

²⁰ Pavyzdžiui, Brazilijoje atsekamumas ir kilmės ženklavimas šiuo metu užtikrinamas šalies lygmeniu pagal ūkių ir auginimo vietą.

6.2.6. *Poveikis aplinkai*

Pagal 1 scenarijų poveikis aplinkai būtų nedidelis. Pagal 2 ir 3 scenarijus gali padaugėti sudedamųjų dalių atliekų, ypač nuopjovų ar riebalų. 3 scenarijus taip pat galėtų paskatinti vartoti netoliese pagamintus produktus.

6.3. **Kilmės nurodymo tvarkos pagal 2 ir 3 scenarijų privalumai ir trūkumai**

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinami kilmės nurodymo tvarkos pagal 2 ir 3 scenarijus (privalomas kilmės ženklavimas) privalumai ir trūkumai:

Kilmės nurodymo tvarka pagal 2 ir 3 scenarijus		Privalumai	Trūkumai
I kategorija. Mėsos pusgaminiai ir mechaniškai atskirta mėsa	Šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista (Muitinės kodeksas)	<ul style="list-style-type: none"> – Vartotojui teikiama vertinga informacija; – nuopjovos ir riebalai galėtų būti naudojami kaip sudedamosios dalys, jei kaip kilmės šalis nustatoma šalis, kurioje produktas buvo paskutinį kartą iš esmės pakeistas. 	<ul style="list-style-type: none"> – Papildomos atsekamumo sistemos; – įgyvendinimas gali būti sudėtingas, jei yra kelios kilmės šalys; – dėl duomenų saugojimo ir (arba) atsekamumo problemų nuopjovos ir riebalai gali būti nenaudojami kaip sudedamosios dalys, jei kaip kilmės šalis nustatoma vieta, kurioje gyvūnas auginamas minimalų laiką iki skerdimą.
	Vieta, kurioje gyvūnas auginamas minimalų laiką iki skerdimą, ir skerdimą vieta	<ul style="list-style-type: none"> – Skiriama daugiau dėmesio žaliavos kilmės vietai, jei sudedamoji dalis buvo ne visa gauta tam tikroje šalyje 	<ul style="list-style-type: none"> – Papildomos atsekamumo sistemos; – įgyvendinimas gali būti sudėtingas, jei yra kelios kilmės šalys; – dėl duomenų saugojimo ir (arba) atsekamumo problemų nuopjovos ir riebalai gali būti nenaudojami kaip sudedamosios dalys.
II kategorija. Mėsos produktai	Šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista (Muitinės kodeksas)	<ul style="list-style-type: none"> – Skiriama daugiau dėmesio perdirbimo vietai, jei taikoma nuostata dėl šalies, kurioje produktas buvo paskutinį kartą iš esmės pakeistas; – scenarijai maisto tvarkymo subjektams techniškai įmanomi; – scenarijai 	<ul style="list-style-type: none"> – Nepateikiama informacijos apie žaliavos kilmės vietą, kai taikoma nuostata dėl šalies, kurioje produktas buvo paskutinį kartą iš esmės pakeistas

		<p>praktiškesni tais atvejais, kai yra keletas kilmės šalių;</p> <ul style="list-style-type: none"> – nuopjovos ir riebalai gali būti naudojami kaip sudedamosios dalys. 	
	Vieta, kurioje gyvūnas auginamas minimalų laiką iki skerdimu, ir skerdimu vieta	<ul style="list-style-type: none"> – Skiriama daugiau dėmesio žaliavos kilmės vietai, jei sudedamoji dalis buvo ne visa gauta tam tikroje šalyje 	<ul style="list-style-type: none"> – Nepateikiama informacijos apie perdirbimo vietą; – papildomos atsekamumo sistemos; – ypač sudėtinga, kai kilmės šalių yra keletas; – dėl duomenų saugojimo ir (arba) atsekamumo problemų nuopjovos ir riebalai gali būti nenaudojami kaip sudedamosios dalys.
III kategorija. Iš keletu sudedamųjų dalių pagaminti maisto produktai, kurių sudėtyje yra mėsos	Šalis, kurioje buvo gauta visa sudedamoji dalis, arba šalis, kurioje sudedamoji dalis buvo paskutinį kartą iš esmės pakeista (Muitinės kodeksas)	<ul style="list-style-type: none"> – Skiriama daugiau dėmesio perdirbimo vietai, jei taikoma nuostata dėl šalies, kurioje produktas buvo paskutinį kartą iš esmės pakeistas; – nuopjovos ir riebalai gali būti naudojami kaip sudedamosios dalys. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nepateikiama informacijos apie žaliavos kilmės vietą, kai taikoma nuostata dėl šalies, kurioje produktas buvo paskutinį kartą iš esmės pakeistas; – papildomos atsekamumo sistemos; – ypač sudėtinga, kai kilmės šalių yra keletas.
	Vieta, kurioje gyvūnas auginamas minimalų laiką iki skerdimu, ir skerdimu vieta	<ul style="list-style-type: none"> – Skiriama daugiau dėmesio žaliavos kilmės vietai, jei sudedamoji dalis buvo ne visa gauta tam tikroje šalyje 	<ul style="list-style-type: none"> – Nepateikiama informacijos apie perdirbimo vietą; – papildomos atsekamumo sistemos; – ypač sudėtinga, kai kilmės šalių būtų keletas; – dėl duomenų saugojimo ir (arba) atsekamumo problemų nuopjovos ir riebalai gali būti nenaudojami kaip sudedamosios dalys.

7. IŠVADOS

Vartotojai yra labai susidomėję mėsos sudedamųjų dalių kilmės ženklinimu. Tačiau jų pageidavimai, kilmės informacijos suvokimas ir motyvacija gauti tokią informaciją arba jos suteikimo priežastys įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi. Vartotojai apskritai labai susidomėję kilmės ženklinimu, tačiau a) jam teikiama mažiau svarbos nei kainai ir kokybei ir (arba) jusliniams aspektams, t. y. svarbiausiems veiksniams, darantiems įtaką vartotojų pasirinkimui, ir b) už jį vartotojai nelinkę atitinkamai mokėti – net jei kainos padidėja mažiau nei 10 proc., vartotojų, pasirengusių mokėti už produktą, sumažėja 60–80 proc.

Kilmės ženklinimo įgyvendinamumas ir poveikis iš esmės priklauso nuo taisyklių pobūdžio ir taikymo bei susijusių produktų pobūdžio. Šioje ataskaitoje išnagrinėti trys scenarijai:

- 1 scenarijus. Išlaikyti savanorišką kilmės ženklinimą;
- 2 scenarijus. Nustatyti privalomą kilmės ženklinimą atskiriant a) ES ar ne ES arba b) ES ar trečiąją šalį;
- 3 scenarijus. Nustatyti privalomą kilmės ženklinimą nurodant valstybę narę arba trečiąją šalį.

Įgyvendinant 1 scenarijų maisto tvarkymo subjektai nepatirtų jokių papildomų veiklos sąnaudų, nes veiklos sąnaudos, poveikis ES ir tarptautinei prekybai, administracinė našta, valdžios institucijoms tenkanti našta, vartotojams perkeliama papildomos išlaidos būtų nedideli. Tačiau vartotojų poreikis gauti kilmės informaciją nebūtų visiškai patenkintas.

Pagal abu scenarijus – 3 ir kiek mažesniu mastu 2 – būtų tenkinamas vartotojų poreikis gauti kilmės informaciją, tačiau dėl to kiltų veiklos problemų ir reikėtų iš esmės pertvarkyti maisto grandinę. Manoma, kad 2 scenarijų lengviau įgyvendinti nei 3, visų pirma dėl toliau nurodytų priežasčių.

Pagal 2 scenarijų būtų atsižvelgiama į vartotojų interesus gauti kilmės informaciją, tačiau ji gali būti pernelyg bendro pobūdžio ir dėl to nevertėtų kelti kainų, kurios padidėtų dėl maisto tvarkymo subjektų papildomų veiklos sąnaudų (nuo nedidelės dalies iki 25 proc.). Kalbant apie konkurencingumą ir prekybą, dėl pokyčių tiekimo grandinėje rinka galbūt taptų segmentuota ir sumažėtų tarpininkų ir mėsos sudedamųjų dalių skaičius. Kalbant apie tarptautinę prekybą, dėl šio scenarijaus greičiausiai pasikeistų prekybos srautai – ES maisto tvarkymo subjektai galbūt rinktųsi ES tiekėjus, o trečiųjų šalių maisto tvarkymo subjektai patirtų papildomų sąnaudų. Nors apskaičiuota administracinė našta maisto tvarkymo subjektams būtų nedidelė, numatoma, kad našta valdžios institucijoms padidės 10–30 proc.

Pagal 3 scenarijų, viena vertus, vartotojams būtų teikiama vertinga informacija, turint omenyje, kad dauguma jų suinteresuoti sužinoti daugiau apie mėsos, skirtos visų trijų grupių mėsos produktams, kilmę. Kita vertus, dėl to maisto tvarkymo subjektai greičiausiai patirtų papildomų sąnaudų, dėl jų padidėtų kainos priklausomai nuo atitinkamos (-ų) mėsos sudedamosios (-ųjų) dalies (-ių) ir galutinio (-ų) produkto (-ų) pobūdžio, o tai galbūt darytų poveikį vartojimui. Pagal šį scenarijų papildomos maisto tvarkymo subjektų veiklos sąnaudos veikiausiai būtų nuo +15–20 proc. iki 50 proc. Kalbant apie konkurencingumą ir prekybą, poveikis būtų panašus į pagal 2 scenarijų daromą poveikį, tik didesnis. Susidarius papildomai administracinei naštai, bendros gamybos sąnaudos galbūt padidėtų 8–12 proc., o valdžios institucijoms tenkanti našta tikriausiai būtų didesnė nei pagal 2 scenarijų. Jeigu pagal dabartinėmis

ekonomikos sąlygomis vyraujančias tendencijas kontrolės įstaigoms iš valstybės biudžeto skiriamas finansavimas nebus padidintas, gali sumažėti kontrolės dažnumas arba keistis prioritetai. Nustačius mokesčius už oficialios kontrolės vykdymą būtų galima sumažinti oficialios kontrolės sąnaudas.

Komisijos nuomone, visi galimi scenarijai turi privalumų ir trūkumų, kuriuos būtina plačiai aptarti Taryboje ir Europos Parlamente. Remdamasi šiomis diskusijomis Komisija nuspręs, kokių tolesnių veiksmų reikėtų imtis, jei jie bus reikalingi. Jei bus tikslinga, gali būti pateiktas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų reglamentuojamas mėsos, naudojamos kaip sudedamoji dalis maisto produktuose, kilmės ženklavimas.